

A HASZONELVŰ GAZDASÁG GYÜMÖLCSEI: IGAZÁGTALANSÁG ÉS KÖRNYEZETPUSZTÍTÁS

**ÁLOM EGY IGAZABB, SZERETETTELIBB,
ÉLHETŐBB ÉS SZEBB VILÁGRÓL**

Mit tud hozzátenni az Egyház a környezetvédelemről szóló opárbeszédhez?

- „10 ige” (rabbik). A teremtés igéje és a Tízparancs igéje (logosza) ugyanaz
- A világban van egy objektív rend, gyönyörű harmónia. Ezt kutatja a tudomány, de ez nyilvánul meg a Bibliában is
- Az emberről szóló dialógusba be kellene vonni nem csak a politika, a gazdaság és a tudomány embereit, hanem a művészet, a filozófia és a vallás képviselőit is (Fratelli tutti 275). Amíg az ember nem kezdi újra megsejteni az „egész” értelmét, addig a részek (gazdaság, kultúra, politika, tudomány stb.) nem fognak a helyükre kerülni (XVI. Benedek).

I. A piac erkölcsi értékeken alapuló szabályozásának szükségessége

„A környezet védtelen az istenített piac abszolút szabálya alakított érdekeivel szemben” (Evangelii gaudium 56)

„A környezet azon javak közé tartozik, amelyek a piaci mechanizmusok révén nem megvédelmezhetőek.” (Laudato si' 190)

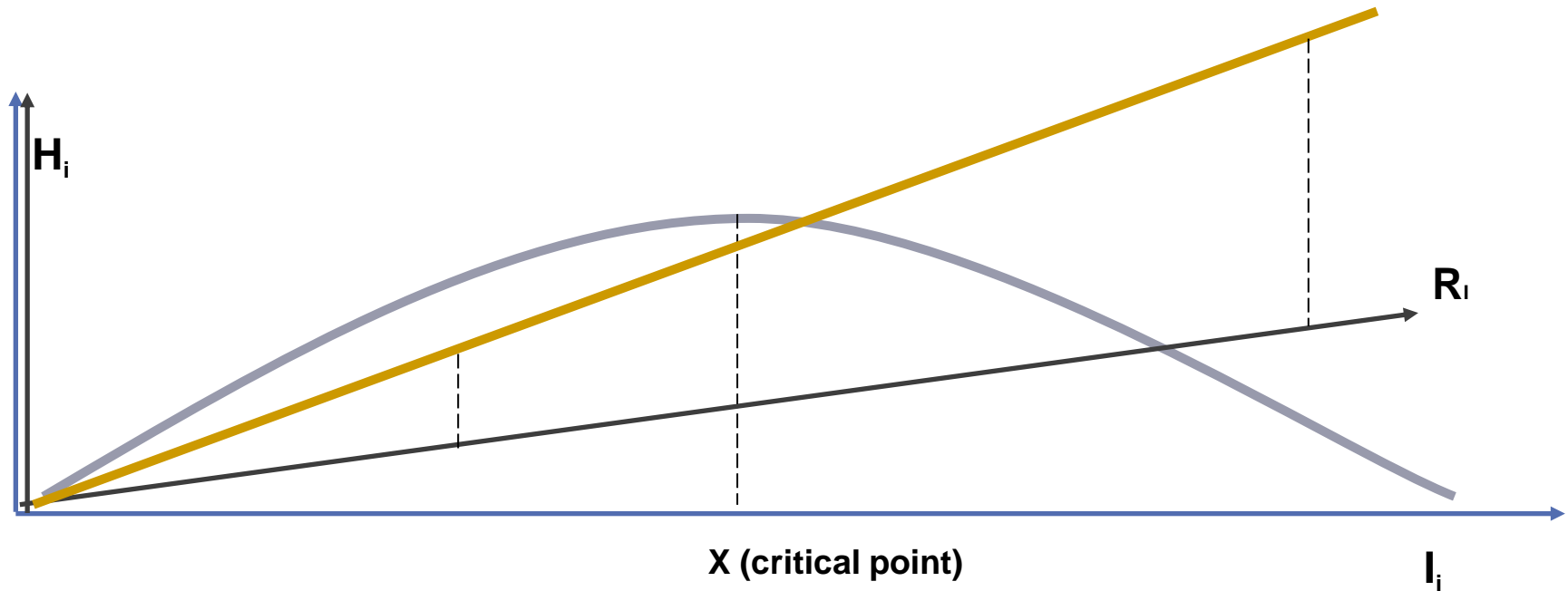
A gazdaság nem erkölcsmentes terület (Fratelli tutti 170). A cél nem a korlátlan mennyiségi növekedés (Laudato si' 106. 194)

- *A gazdaság célja nem a haszon, nem a GDP növelés, hanem az ember. A teljes ember és minden ember java.*
- A szabad verseny az erősek világát építi.
- Az *evolúció* során sem a puszta erőszak győzött, hanem az alkalmazkodó képesség.
- „A szeretet a legfőbb politikai, gazdasági és kulturális norma.” (Laudato si' 231)

Boldogság paradoxon

*Easterlin, Kahneman, Bruni
Kasser, Kocsis*

H = happiness

I = income, marketed goods

R = relational goods

- I. Piramis – szerű társadalom. Küzdelem felfelé.

Sok boldogtalan ember

- Nem tud mindenki feljutni a csúcsra. Az erősek, a gátlástalanok világot építik

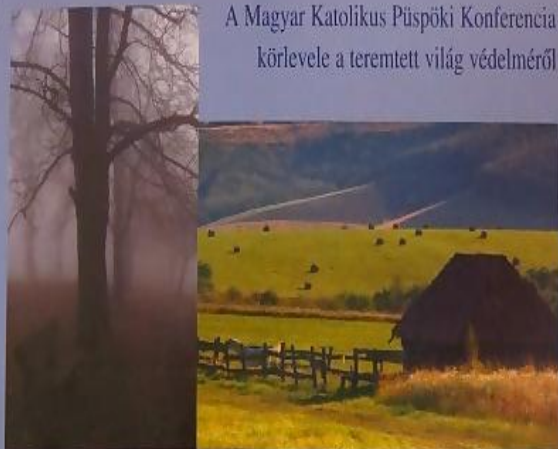
- Az ember nem arra született, hogy önmagáért törtesse, önmagának gyűjtsön, hanem arra, hogy szeressen és adjon, alkosson és építsen.

- II. A társadalom testhez hasonlít (Menenius Agrippa; Biblia – 1Kor 12)

A gyöngye, az idős nem teher, hanem a testvérünk. A valódi szükségleteimben a másik ember is benne van.

- A cél minden ember és a teljes ember boldogulása.
- Cél a teremtett világ, mint önérték megóvása is (Ter 2,15: „Művelje és őrizze”)
 - A világ nem csak nyersanyag bánya az ember számára.
- Fontos nevelni a jövő nemzedékeit a kritikus gondolkodásra a piac, a fogyasztás, az individualizmus, a haladás, a verseny abszolutizálásával szemben (Laudato si' 210).

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia
körlevele a teremtett világ védelméről

FELELŐSSÉGÜNK
A TEREMTETT VILÁGÉRT

Antikvrium.hu

„...HOGY MŰVELJE
ÉS ŐRIZZE MEG”

Tanulmány-
gyűjtemény
a környezettudatos
gondolkodáshoz

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

Antikvrium.hu

„...HOGY MŰVELJE
ÉS ŐRIZZE MEG”

Teremtés-
védelemről
lekipásztoroknak,
közösségeknek

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

Magyar Katolikus
Püspöki Konferencia:
Felelősségünk a
teremtett világért
(2008).

Kiegészítő füzetek a
hitoktatás és a
plébániai közösségek
számára.

Ökológiai kertek plébániákon, egyházi iskolák diákjainak programjai

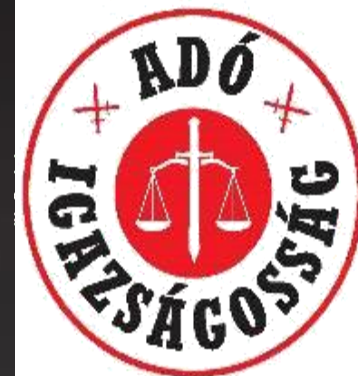

II. A magántulajdon korlátainak megalkotása

- A magántulajdon védi az *egyén szabadságát* (Gaudium et spes 71).
 - Az egyház sohasem tartotta helyesnek a magántulajdon megszüntetését, a kommunizmust.
- A magántulajdonhoz való jog nem mindenek feletti jog. Előbbre való a minden ember emberhez méltó megélhetésének joga. (Fratelli tutti 120; Laborem exercens 19; Laudato si' 93)

- Bárhol született valaki, joga van az emberhez méltó életre (Fratelli tutti 106).
- „A termelőeszközök birtoklása jogtalanná válik, ha nem hasznosulnak, vagy ha mások munkájának akadályozására szolgálnak” (Centesimus annus 43)

EGYENLŐTLENSÉG

A LEGGAZDAGABB
8 EMBER VAGYONA

 421 MILLIÁRD DOLLÁR
124 EZER MILLIÁRD FORINT

 8 EMBER

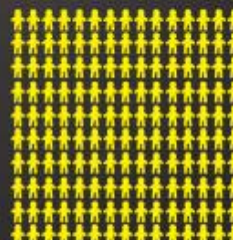

A VILÁG SZEGÉNYEBBİK
FELÉNEK VAGYONA

 409 MILLIÁRD DOLLÁR
120 EZER MILLIÁRD FORINT

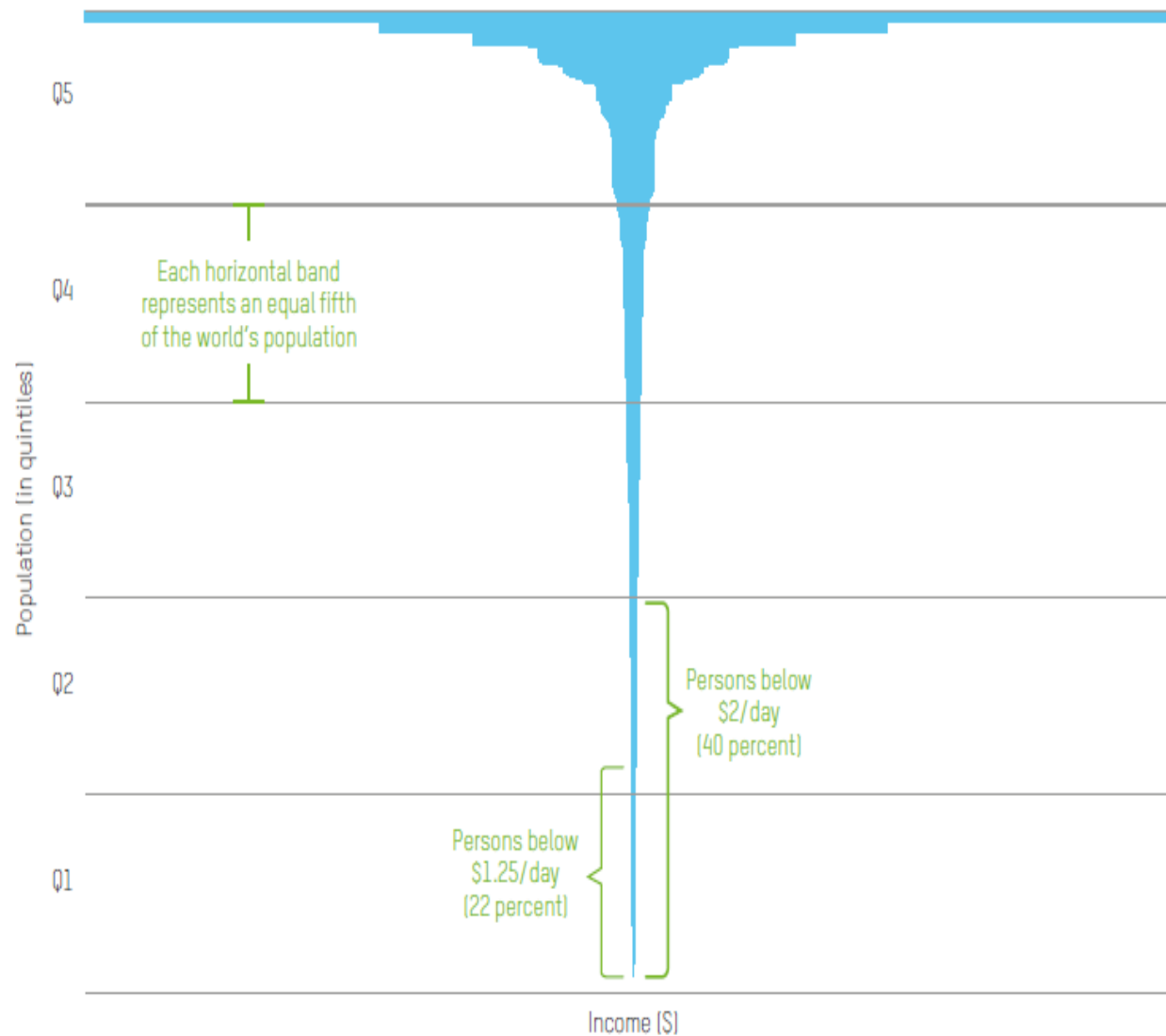

 3,5 MILLIÁRD EMBER

Forrás: Éger Ákos,
MTVSZ, 2017-11-20

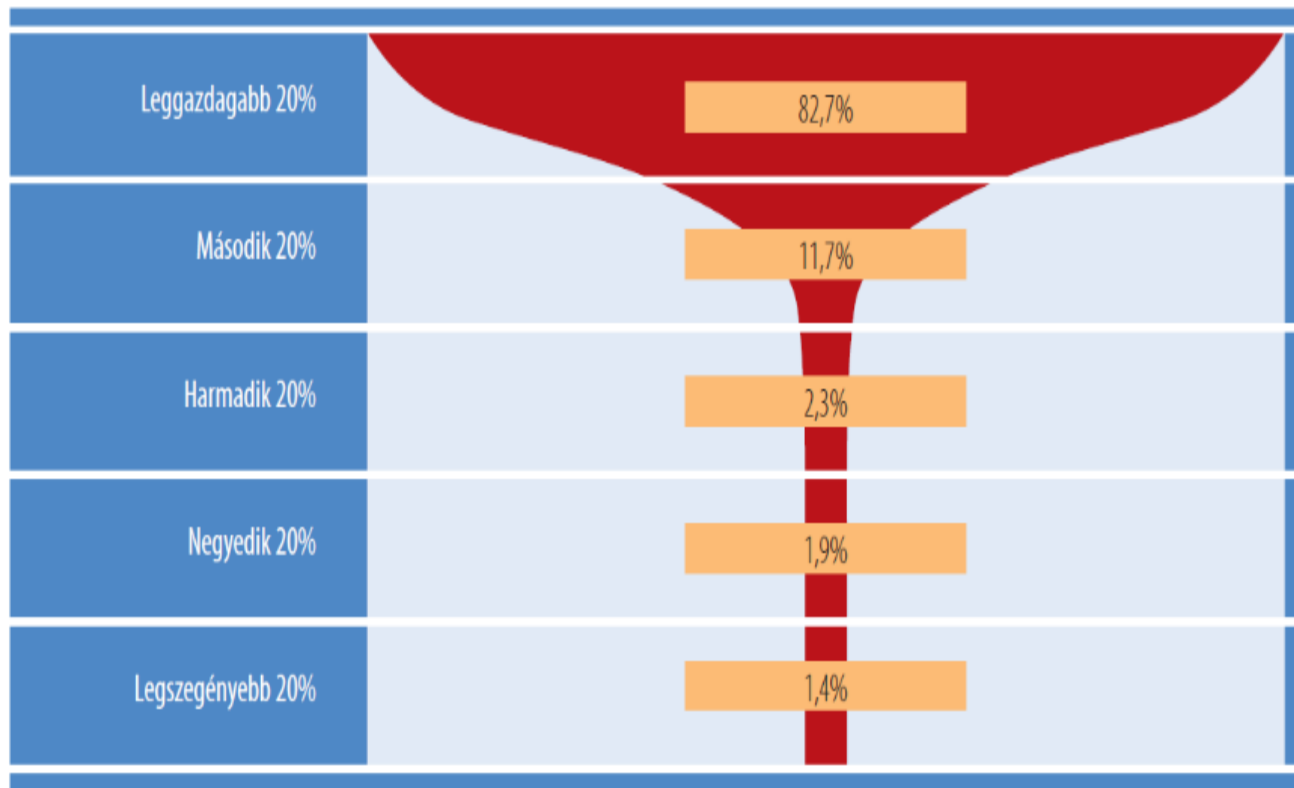
FIGURE 1: Global income distribution by percentile of population (\$)

Forrás: Oxfam report, 2017

A jövedelemegyenlőtlenség „pezsgőspohara” - 1989

A világ GDP-jének megoszlása 1989-ben
(A teljes százalékában, a népesség sorba rendezve és öt egyenlő részre osztva jövedelem szerint)

Forrás: UNDP Human Development Report 1992

EGYENLŐTLENSÉG 1970-BEN

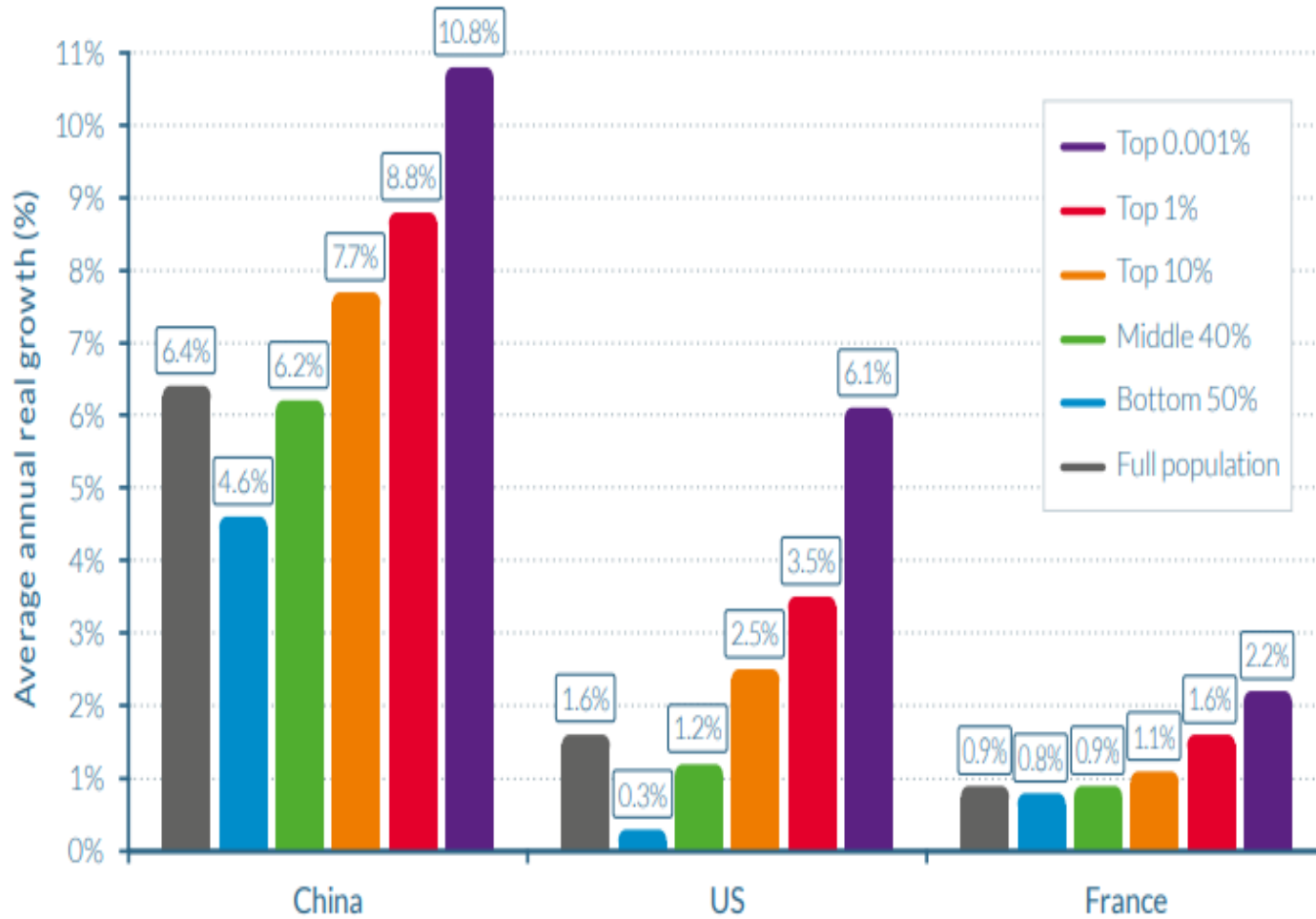
Világ		3. világ országai		ipari országok	
		egész világ	Legszege-nyebb decilis	egész világ	Leggazdagabb decilis
Népesség (fő)	3667	2588	368	1089	368
összjövedelem (milliárd dollár)	1526	490	31	925	405
jövedelem (\$/fő 1970 évi dollárban)	415	190	85	1010	1100

2012

42 év forgatókönyvei		Decilisek (\$/fő)		Arány
		Legszeg.	Leggazd.	
1970	415 \$/fő	85	1100	13:1
Jelen	15 046 \$/fő	1146	50 528	50:1

Figure 2.7.2

Average annual national income growth by income group in China, France and the US, 1980-2015

Source: Piketty, Yang and Zucman (2017). See [wir2018.wid.world](#) for data series and notes.

Between 1980 and 2015, the average pre-tax income of the Bottom 50% in China grew at an average of 4.6% per year, against 0.3% in the US. Values are net of inflation.

Olaszország

- 1950-es földreform. Ez előtt Olaszországban kb. 10 millió gazda birtokolta az ország megművelhető földterületének felét, a másik felét pedig 57 ezer. A földreform során 3,6 millió hektár földtulajdont kisajátítottak, és osztottak szét a napszámosok és kisgazdák között.
- Mindez a katolikus politikusok (A. de Gasperi, Paolo Bononi, Aldo Moro) döntő szerepének volt köszönhető. A katolikus gazda egyesület jelenleg 1200 termelői piacot működtet.

A rabszolgaság megszüntetésében a Brit Világbirodalomban kulcsszerepe volt William Wilberforce keresztény politikusnak.

- Ma is óriási szükség lenne a keresztény, a jóakaratú emberekben szunnyadó fantáziára.

3. Következtetések

- A föld tudósaira, politikusaira, bölcseire, szentjeire vár az óriási kihívás: a magántulajdon korlátainak megalkotása. (vö. hadsereg; média)
- Vagyonadó
- Korlátok (mi az, ami nem lehet magántulajdon /pl. emberek, alapszükségletek/; miből mennyi). Bizonyos területek (pl. teremtésvédelem, egészségügy) piaci logikával egyáltalán nem kezelhetőek.

- *Ökológiai adósság* kiszámítása a régebb óta iparosodott és ezért régebb óta szennyező országokkal szemben (Laudato si' 52).
- *Minden gazdasági tevékenység környezeti hatásait* is fel kell mérni, be kell árazni (Laudato si' 167).
- Szükséges egy valódi politikai *világtekintély* (Caritas in veritate 67; Laudato si' 175), ahol a döntő szó nem a katonai nagyhatalmaké.
- Álmodjunk meg egy igazabb, emberibb világot!